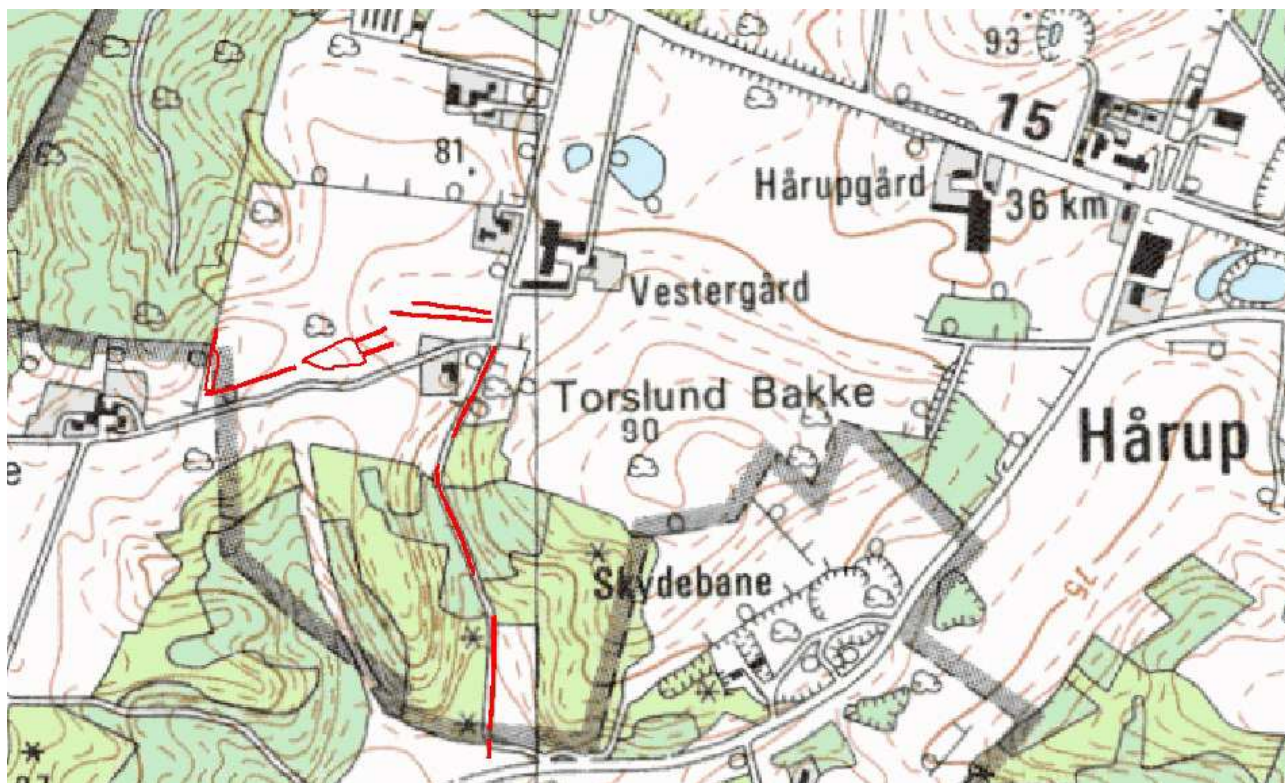

Staderapport for prøvegravning ved Nyløkkevej, 8. etape på motorvejen Hårup – Låsby

Journalnummer: SIM 5/2010 Etape 8
Sted: Motorvejen Hårup-Låsby
Deletape: Nyløkkevej
SB Stednummer: 160105-270
KUAS j.nr.: 2010-7.24.02/SIM-0007

Matr. nr.: 7a, 7z, 7æ og 7b
Ejerlav: Hårup By, Linå
Sogn: Linå og Sejs-Svejbæk
Herred: Gjern
Gl. Amt: Skanderborg

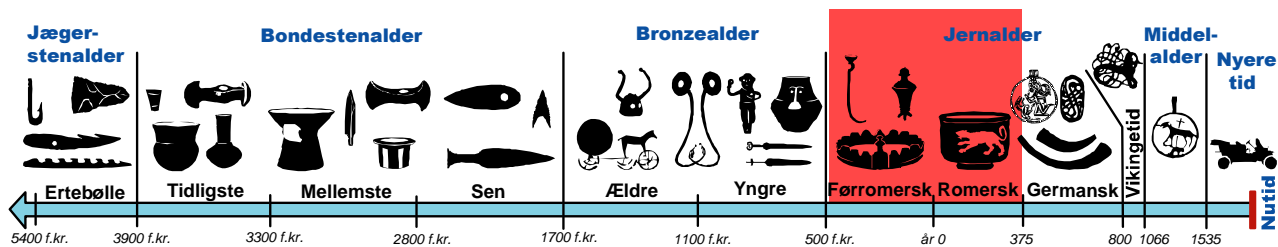

På ovenstående kort er søgegrøfter og udvidelse fremhævet med rødt (baggrundskort: KMS' 4cm kort).

Resume: Ved undersøgelserne blev der fundet et mindre område med aktivitetsspor. Sporene bestod af gruber, stolpehuller og grøfter og dateres til jernalderen, muligvis ældre jernalder. Aktivitetssporene fortsatte antageligt mod nord udenfor det berørte område. Området med aktivitetsspor blev udgravet helt i forbindelse med forundersøgelsen på grund af det begrænsede omfang, så yderligere udgravning af det berørte areal vil ikke blive nødvendig.

Indhold

Indledning.....	3
Undersøgelsens resultater	3
Topografi	4
Fortidsmindelandskabet.....	4
Udgravningsdata.....	5
Metode	5
Fremtidigt arbejde.....	5
Grøftbeskrivelse	5

Tidslinje med de identificerede perioder. Rødt markerer dateringen af aktivitetssporene.

Indledning

Sagen er opstået i forbindelse med anlæggelsen af motorvej mellem Funder og Låsby. I den forbindelse skulle dele af grusvejen Nyløkkevej omlægges. Museum Silkeborg har i den forbindelse foretaget en prøvegravning i traceet ved vejomlægningen. Både den nord syd gående del gennem skoven og den øst vest gående del mellem Nyløkkevej 10 og Nyløkkevej 3.

Udgifterne til disse undersøgelser påhviler ifølge museumsloven § 26 stk. 2 og § 27 stk. 4 bygherre, der i dette tilfælde Vejdirektoratet, Thomas Helsteds Vej 11, Postboks 529, 8660 Skanderborg.

Undersøgelsens resultater

På dele af det berørte areal fremkom forhistoriske anlægsspor i søgegrøfterne. Anlæggene var placeret omtrent midt for vejtraceet vest for ejendommen Nyløkkevej 3. Grøfterne med aktivitetsspor blev udvidet og undersøgt i forbindelse med forundersøgelsen.

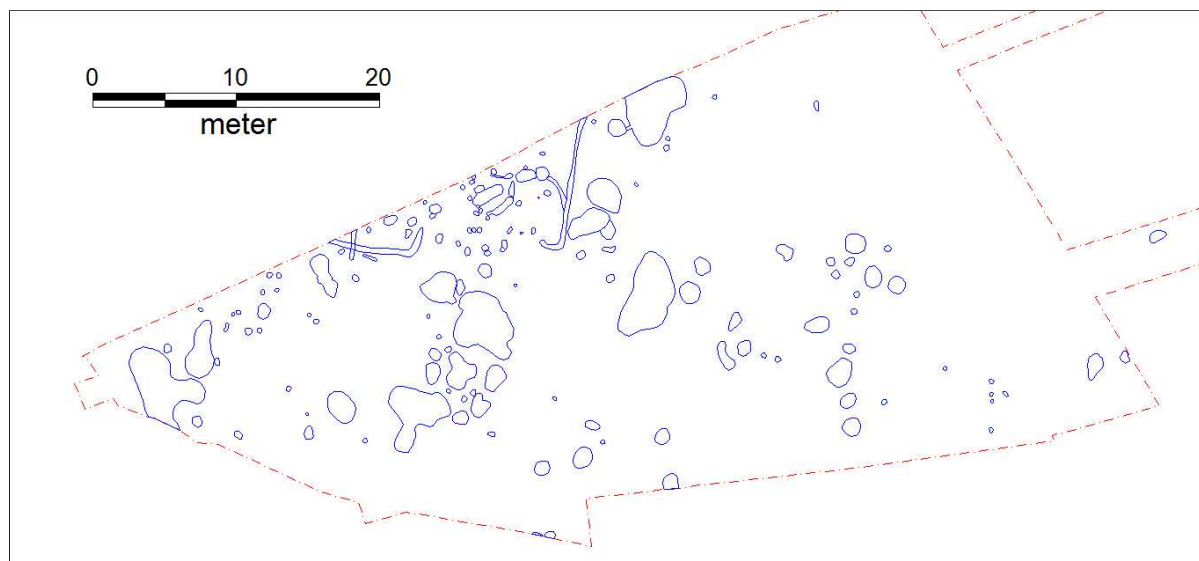
Der blev udlagt i alt 10 grøfter med en samlet længde på ca. 1000 meter. Grøfterne blev orienteret efter det smalle tracé og på langs af dette. Ni af grøfterne var 2 meter brede og den sidste 4 meter bred. Endelig blev der afrømmet en større flade på ca. 1550 m². Der blev registreret i alt 236 anlæg.

Grøfterne mod syd, nordøst og mod vest indeholdt alle meget få anlæg og de fleste var moderne forstyrrelser. De to grøfter på midten af arealet indeholdt en del anlæg og området mellem disse to grøfter blev afdækket.

På det større afdækkede areal blev der fundet aktivitetsspor i form af gruber, få stolpehuller og enkelte grøfter. Der blev ikke gjort fund af egentlige huse eller hegn. Men det formodes, at en evt. bebyggelse tilhørende aktivitetssporene ligger umiddelbart nord for det her berørte område. Terrænet her var oplagt for en evt. bebyggelse.

Gruberne varierede i form og størrelse og det antages, at flere af dem har været materialetagningsgruber der senere er blevet opfyldt med affald. Fylden i gruberne indeholdt en del keramik og slagge. Slaggerne kan stamme fra jernudvinding.

Mod nord sås enkelte grøfter der kan have dannet et hegn, der fortsætter mod nord. Aktivitetssporene skal dateres til jernalderen formentlig ældre jernalder.

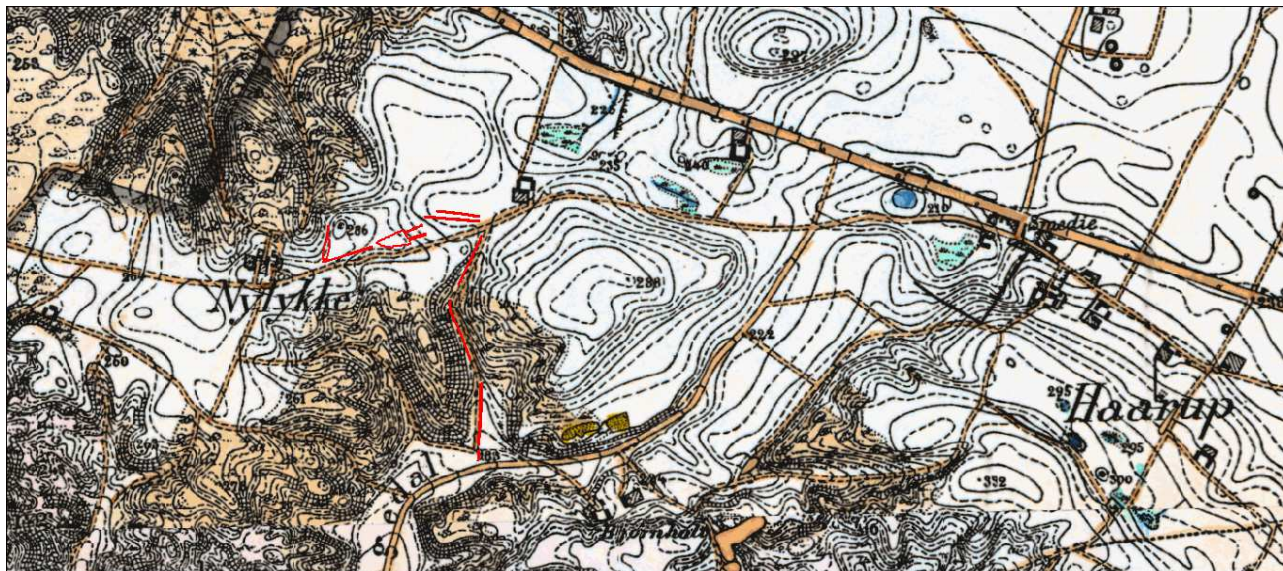

Anlæggene i det udvidede område.

Topografi

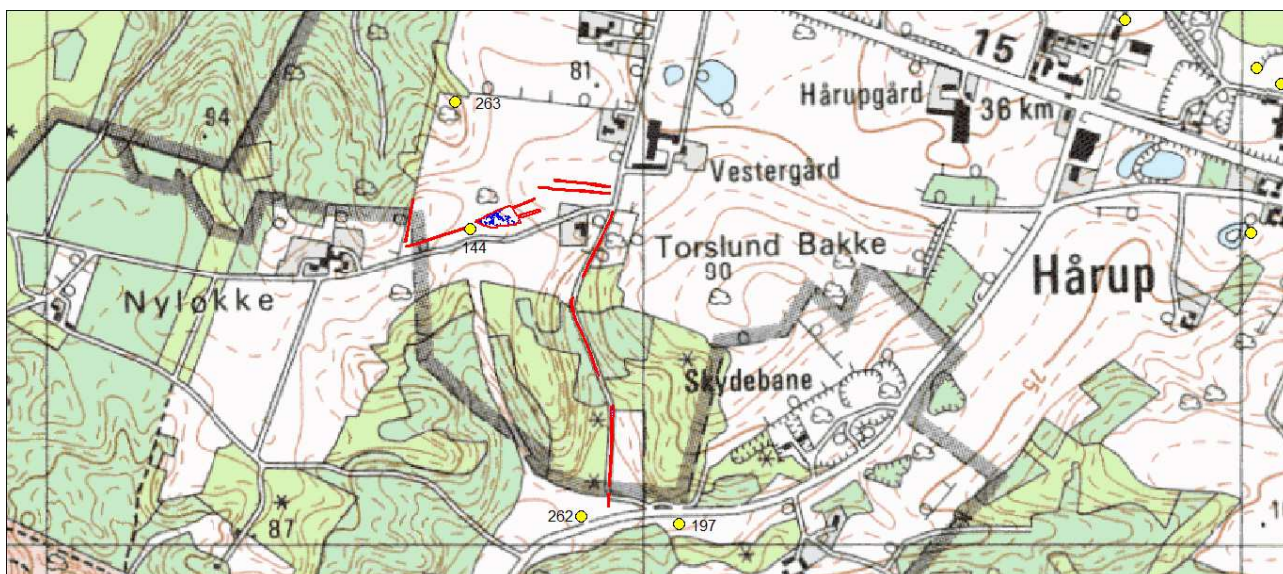
Arealet var beliggende i et kupperet terræn. Dele af undersøgelsen lå på tværs af en længere svagt sydvendt skråning der på midten havde en bakketop, der skrånede mod øst og vest. Den resterende del af undersøgelsen lå på en stejl sydvendt skråning ned mod en nord syd gående dal. Undersøgelserne lå i mellem kote 56 og 83,5 meter over havet. De primære aktivitetsspor lå omkring kote 83 meter over havet. Undergrunden bestod af gult sand og sandet ler på skråningerne og stift ler på bakketoppen. Muldtykkelsen var mellem 25 og 70 cm, dog primært 30-40 cm.

Rødt markerer udgravningen.

Fortidsmindelandskabet

I nærområdet er der registreret flere bopladsspor med fund af opløjet keramik og jernslugger (Sb. nr. 263 og 144). Sb.nr. 263 er dateret til yngre romersk jernalder eller yngre. Sb.nr. 144 ligger direkte i traceet der udgør denne undersøgelse og er på tiden for registreringen i 1933 blevet dateret til jernalder og vikingetid (500 f.kr.-1066 e. Kr.).

Rødt markerer søgegrøfterne og de gule prikker tidligere registrerede fund.

Udgravningsdata

Sagen blev journaliseret på Museum Silkeborg som SIM 5/2010 Motorvejen Hårup-Låsby Etape 8 Nyløkkevej.

Sagsansvarlige for Vejdirektoratet var Kirsten Friis-Christensen.

Ansvarshavende på museet var Peter Mohr Christensen, der har stået for den indledende korrespondance.

Udgravningen på Nyløkkevej blev påbegyndt den 18/12 2012 og afsluttet i felten den 19/2 2013.

Den daglige ledelse blev foretaget af Rikke Isler, assisteret af Merete Dyrmosé.

Udgravningens resultater blev registreret løbende, og foreligger efter endt beretningsarbejde til fremvisning på museet ved anmodning. Materialet består af digitale feltplaner med notater, fysiske snittegninger, samt digitale fotos.

Listemateriale eksporteret fra M.U.D. (Museernes Udgravnings Data), foreligger desuden i sagsmappen, og / eller i den digitale sagsmappe.

Metode

Entrepreneurarbejdet er foretaget af John Madsen, Voel og Leo Rask Andersen, Sorring, med gravemaskine, påmonteret tiltbar rabatskovl. Muld og råjord blev holdt separat, således at de to jordlag i store træk har kunnet genplaceres i korrekt orden, efter vi har gjort vores iagttagelser.

Anlægsspor og forstyrrelser blev indmålt med differentiell GPS, og dette materiale ligger til grund for de her viste oversigtskort.

Fremtidigt arbejde

Med indeværende rapport anses feltarbejdet som afsluttet, og bygherre kan nu foretage det nødvendige jordarbejde uden indvending fra museets side.

Grøftbeskrivelse

Grøft	Beskrivelse	Datering	Anlæg
F17100	Undergrund: gulbrun til gråbrun sand, meget stenet og gennemrodet af dyreaktivitet. Beskrivelse: Der er registreret 9 mulige anlæg, men nogle af dem kan lige så vel være dyreaktivitet eller natur. Muldtykkelse: 40-70 cm. Bredde: 2 m.	Udateret	A17930-38
F17101	Undergrund: Gulbrunt til gråbrunt sand meget stenet. Beskrivelse: Meget diffuse mulige anlæg. Kan lige så godt være naturlige eller natur. Muldtykkelse: ca. 70 cm. Bredde. 2 m.	Udateret	A17939-48
F17102	Undergrund: gulbrun/gråt ler Beskrivelse: Gruber, stolpehuller og kulturlag, der fremkommer keramik (datering BA/tidlig	Ældre jernalder-jernalder	A17949-67.

	FRJ?) og slagter i en grube. Mulddykkelse: ca. 30 cm. Bredde: 2 m.		
F17103	Undergrund: Som grøft F17102. Beskrivelse: enkelte stolper og gruber med en smule keramik, mulig datering BA/FRJ. Mulddykkelse ca. 25 cm. Bredde: 4 m.	Ældre jernalder-jernalder	A17968-81.
F17104	Undergrund: Gult ler og enkelte steder sand med store sten. Beskrivelse: I vest nogle nyere tids anlæg/gruber md glaseret keramik og hesteskosøm. Få anlæg i øst det meste natur. Mulddykkelse: 30 cm Bredde: 2 m.	Udateret	A17982-94.
F17105	Undergrund: Gulbrunt ler. Beskrivelse: I midten større gruber med tk. antageligt nyere tids, de lugter stadig af brændt træ. Mulddykkelse: 30 cm. Bredde: 2 m.	Udateret	A17995-999 og A18165-66.
F17106	Undergrund: Gult sand med partier af blegsand. Beskrivelse: stensamlinger enkelte steder i grøften, ukendt tolkning, måske erosion. Grøften ligger på let skrånende terræn, på kanten af en grusvej, der kan have været hulvej. Men i grøften ingen tegn på dette. Mulddykkelse: 50-70 cm. Bredde: 2 m.	Udateret	Stensamlinger uden A-nr.
F17107	Undergrund: Gult sand med enkelte lommer af blegsand. Beskrivelse: På kanten af en skovvej. Træer på stedet blev fældet lige før grøftens anlæggelse. 2 mulige anlæg i grøften. Mulddykkelse: 40 cm. Bredde: 2 m.	Udateret	A18159, A18160
F17108	Undergrund: Gult fint sand. Beskrivelse: Enkelte anlæg i nordenden. Mulddykkelse: 30 cm. Bredde: 2 m.	Udateret	A18161 - A18164
F17109	Undergrund: gulgråt sand. Beskrivelse: Tom Mulddykkelse: 30 cm. Bredde 2 m.	Udateret	